

ROMANAS APIE VEDLŪGOS DIDYBĘ IR NUOPUOLĮ

Vienas iš retųjų susitikimų su rašytoju Petru Taruliu

VYTAUTAS, A. JONYNAS

Petr. Tarulis, VILNIAUS R. BAS. Romanas. Nidos knygu leidykla nr. 60, 1966 m. Knyga 495 psl., 7x5 inč. formato, kainą \$3.10, gaunama "Drauge".

*

"Saugokitės mažų žmogelių, kurie staiga praregi, kokius pragarus jie nešioja savo krūtiniuose".

A. Landsbergis, "Meilės mokykla"

Kodėl kartais nelengva prasižinti apie naują knygą šaltai, nesikarščiuojant? Kodėl noris griebtis metaforos, kai knyga kažkas nelauktai šviežio, atokaus ir kartu brandaus, kaip kad man pasirodė J. Petrėno Tarulio "Vilniaus rūbas"?

Staigmena mūsų prozoj, vyriškas ir lyriškas Tarulio romanas primena aitvarą, sklandantį žydrinėje, išdildytą aitvarą, virpančią visais sąnariais bobų vasaros saulėje. Kurį laiką kažkur apačioj tvirta meistro ranka. Kruopščiai sudaugėjusiojo slankstelius, apskaičiavusio uodegos svambalo svorį, meistro, mylinčio erdvę ir vėją, ranka.

Meistro, kurio kažkaip nebuvom pastebėję savo tarpe, nors girdėjom iš pažįstamų tokių esant. Ir štai plasnėja jo aitvaras viršum mūsų prozos namiškių ir mums aišku, kad Petr. Tarulis meistras. Pajėgus, plačios kultūros rašytojas.

Gal nevisai mes kalti, kad šio Ig. Šeiniaus, J. Savickio kartos rašytojo buvom neįvertinę. Pirmoji jo knyga "Mėlynos kelnės" (1927) pasirodė dar tada, kada mes, kaip tas meškiukas Rudnosiukas, dar bėgiojom tik namie. O apie likusią Tarulio veiklą girdėjom tik tiek, kad priklausęs nerimtam keturvėjininkų gailuvali ir kad užsikąsė redakcijose. Tik po dvidešimties tylos metų pasirodė jo "Žirgeliai padėbesiais" (1948), knyga, kurios kritika beveik nepastebėjo. Argi nuostabu, jei storią "Vilniaus rūbą" tomelį atskleidėm su nepasitikėjimu?

Nesakytumėm, kad ir "Vilniaus rūbe" nėra kai ko senamadiško. Jau skyrelių pavadinimai ("Kaip Karusė džiugino Vedlūgą", "Grimsta akmenėlis į pačią gilumą") liudija, kad autoriaus neatsižadama senos mokyklos. Dažnas aforizmų naudo-

jimas skyrelių, poskyrių pradžioje, tai irgi patvirtina.

Ir kompozicijos atžvilgiu romanas ne be priekaištų. Pavadinimas ir pats pirmasis sakinelis: "Vilnius. Miestas per pasaką pradėtas", rodo saktų, kad Tarulio ambicija buvo parašyti plačios apimties epinį kūrinį, kurio pagrindiniu veikėju būtų Sostinė. Vandeninga įžanga, pirmieji 14 puslapių lyg ir patvirtintų tą spėjimą. Faktiškai tai romanui nereikalingas balastas.

Tarulis sukuria miestriškas Vilniaus akvareles, bet jos ateina vėliau, romano eigoje, kai, piešdamas foną, kalba apie Vilniaus mūrus, kai sukuria šaunią tarpvartės sceną, Kaziuko mugės gobeleną. Atsibastėlis iš Didžiosios Lietuvos, "škotas", kaip kad mus vadindavo vilniečiai, P. Tarulis pagavo Vilniaus dvasią retu mūsų literatūros tikrumu.

Tačiau ne Vilnius, ne kultūrinis konfliktas ("gal polinkiai panašūs, bet pasekmės kuklesnės", komentuos vienoj vietoj Vedlūga), sudaro romano turinį. Kietasis Vilniaus branduolys būtų galėjęs tilpti vienoj novelėj. Taip jo fabula nesudėtinga.

Vilniaus valkatėlė Vedlūga, kurį autorius pristato kaip šilto ir šalto mačiusį pilietį, nevilties valandą pagaujamą sumanios idėjos — nukniakinti aukšnio apsiausto skiautę nuo statulos bažnyčioj. Su savo laimikiu jis sprunka per demarkacijos liniją pas pagonis, lietuvius.

Petras Tarulis

Ten našlėlės Karusės padedamas parceliuoja viltį.

"...Paguodos visiems reikia. — Daugumas trokšta savo širdį nuraminti. Tai sakyt tu man, kodėl mes jiems negalėtumėm pagelbėti?"

— Aš matau, kas dedasi, ir tau sakau. Kiekvienas, žinoma, pirmiausia nori sau, o po to jau gimnėms, sakysim. sveikatos, koks nors kitas trokšta sėkmės tarnybos ramioje valdiškoje raštinėje, yra net tokių kuriems rūpi pelnigai ir apskurčiai verstis prekyba, arba kitas geidžia savo paties o taipogi artimųjų širdį nuraminti, kas turį laikiną sėlvartą ir ieško greitos paguodos, o labiausiai gi tie, kurie pasiilgę laimės šeimyniniame gyvenime, kam Dievas nedavė vaikelių, nors jie neįsakydami jų pasigenda, kas

Saulėtų dienų prisiminimas...

Nuotrauka V. Plodžinsko

nori savo laukams, savo daržams gero derliaus, kas rūpinasi nauja sėkla, kad ji gausiai dygtų, kad, anot to, galvijai kaip iš pieno plauktų, kad jo sode medel'ai žemai nulenktų pilnas vaisių šakas, kas veržiasi pigiai pirkti, o, suprantama, rū-

pinasi brangiai, parduoti, kam kenkia blogų žmonių pavydžios akys, kas bijo neraliuotų davatų apkalbinėjimų, ką apsėdo piktosios dvasios (čia Vedlūga nesustūrėjo ir pašaipiai patamsyje kranksterėjo) — visi tie be išimties, kaip čia minėjau, o

lygiai ir kiekvienas kitas, tau tikrai sakau, ar mes vargus jo žinom ar ne, tikėk man, ateis pas mus, prašys ir bus patenkinti mūsų geraširdiška pagalba.

Tokiu raizgiu sakiniu (ketur- (Nukelta į 2 psl.)

KUR A. KEZYS, SJ, NUKELIAUS ŠI KARTĄ?

Jo naujosios parodos Chicagoje lapkričio 19 d. proga

Kitą šeštadienį Jaunimo centre atdaroma nauja nuotraukos menininko A. Kezio, SJ, paroda. Kaip žinom, jo fotografijos kurį laiką buvo išstatytos Chicago Meno institute, vėliau rytinėse valstijose, kur Baltimorėje buvo sudaryta proga pasirodyti ir televizijoje. Iš ten A. Kezis, SJ, pasuko į Kaliforniją pas Los Angeles lietuvius, kur susilaukė taipgi gražaus pasisekimo ir įvertinimo. Šiuo metu, regis, A. Keziui, SJ, keliai visur atidaryti ne tik Lietuviškoje bendruomenėje, bet ir pas amerikiečius.

Vieną smagu momentą lietuviškosios bendruomenės ribose lindija šis faktas: neseniai A. Kezis, SJ, išleido savo nuotraukų rinkinį — "Portofolio '65" su kun. Br. Markaičio SJ. ir poeto K. Bradūno angliškais ir lietuviškais A. Kezio nuotraukų aptariais. Albumas susilaukė tokio pasisekimo, kad per trumpą laiką jis buvo išparduotas ir dabar rengiama jo nauja laida. Čia A. Keziui į talka gražiai išsiuvinę jaunėlių skautai, labai aktyviai platinant savo kapeleonio idomų ir meniškai vertingą albumą.

Po ranka turiu naują, puošnų albumą "photographs / Algimantas Kezis, SJ". Šis liuksusinis, reprezentacinis albumas išleistas Loyolos universiteto Chicagoje amerikietiška vi-

krupštus ir prabangus, albume A. Kezio, SJ, darbus aptaria pats Chicago Meno instituto fotografijos skyriaus kuratorius Hugh Edwards, kuris matė visas A. Kezio, SJ, parodas Jaunimo centre ir vėliau jį pakvietė dalyvauti Chicago Meno institute. Kai kurias paveikslų detales gan poetiškai aptaria Br. Markaitis, SJ, o viso šiam albumui sudėtos 67 rinktinės A. Kezio, SJ, nuotraukos. Džiaugiamiesi kad rimtas amerikiečių universitetas išleidžia rinktinis lietuvių foto menininko darbus, šiuo pat negalime atsidžiaugti ir antruoju momentu — albume visur akcentuojama Lietuva, lietuviai jėzuitai Jaunimo centras, lietuviškieji A. Kezio, SJ, leidiniai kaip albumas "Mišių auksas" ir kiti.

A. Kezis, SJ, yra jaunosios kartos atstovas. Čia baigęs mokslus ir savo kūryba jau įtartinai prisiveržęs į amerikietiškus vandenis. Bet lietuviškojo momento molatinis akcentavimas jam plaukiant amerikiečių vandeninėje, yra pavyzdys visems. Kad savo tikrosios tautybės atskleidimas nėra kliūtis talentui reikštis pilnais žodžio prasme.

Didžiuodamiesi A. Kezio, SJ, tvirtais žingsniais, kuriais jis žengė ir susilaukė pripažinimo pas amerikiečius, ir mes nepamirškime jo parodos atidarymo

kitą šeštadienį. Juk visi jo žingsniai pirmiausia prasideda pas lietuvių Jaunimo centre. O iš ten jis su pripažinimu keliauja ir toliau. Nežinia dar, į kokius naujus laimėjimus ateityje jį gali nuvesti ir ši paroda

Vl. Rmjs

Aš matau juodu drauge...

Nuotrauka Algimanto Kezio, SJ

Kertinė Parastė

SAVUOSIUS TURIME IR PARODYTI

Ne vieną kartą teko išgirsti iš jaunesniųjų lietuvių priekaištą, kad, girdi, lietuviai neturim kuo labai didžiulis, nes nė vieno lietuvių dar nėra Nobelio premijos laureato. Nesakysime, kad tokių laurų jau daug lietuvių tarpe, būtų vertų, tačiau nesame jau taip visai ir atsilikę, kaip kai kam gali atrodyti. Prieš keletą metų Nobelio literatūros premijos atiteko kūrėjams, kurie nepasakytume, jog būtų daug kuo ypatingai prasiveržę, o šimtą toji premija teko porai žydų autorių, kurie platesniam literatūros pasauliui beveik nebuvo žinomi. Taigi, daug palieka neatžymėtų didelių autorių, o kartais ir mažesni būna premijuoti, nes šalia kūrybinio pajėgumo reikia ir efektingo pristatymo. Jeigu kas mūsų Vincą Krėvę būtų parodęs platesniam pasauliui, jo garsas būtų kur kas didesnis, negu mums atrodo, nes tai tikrai reto pajėgumo kūrybinis milžinas, kokių nedaug ir visame pasaulyje. Malonu, kad mūsųose bandoma savus kūrėjus išvesti į platesnę visuomenę. Reikia manyti, kad ir planuojamas Čiurlionio išvedimas atneš mūsų tautai tikrai didelio moralinio laimėjimo.

Grįžtant prie pirmąsio teigimo, kad mūsų kūrėjai nesą atžymėti, tenka priminti, kad didumas ne nuo atžymėjimo priklauso. Spalio mėnesio "Atlantico" žurnale išspausdintas Harvardo universiteto profesoriaus Donald Fleming straipsnis, kuriame jis kaip tik ir aptaria tokių premijų tikslingumą. Anot jo, tokie rašytojai, kaip Tolstojus, Čechovas, Gorkis, Ibsenas, Strindbergas, Zola, Proust, Kafka, Rilke, Brecht, Croce, Henry James, Mark Twain, Joseph Conrad, James Joyce Nobelio premijų negavo, o tokie, šiandien pasauliui maža ką saką autoriai, kaip Jose Echegaray, Sully

Prudhomme, Rudolf Eucken, Paul von Heyse, Grazia Deledda, Hildor Laxness gavo. Galimas daiktas, kad ir tie priekaištotojai saviesiems, jog lietuviai neturį didelių atžymėjimų apie suminėtus pastaruosius autorius nelabai ką begalėtų pasakyti. Iš viso Nobelio premijų yra paskirta apie šesetą šimtų, bet nereikėtų sąlykyti, kad jas gavo tikrai patys išrinktieji mokslo ir meno vyrai, nes daugelis, daugelis kitų, nė kiek nemenkesnių mokslininkų nebuvo jomis atžymėti. Taigi, nereikia lengvai pasiduoti menkavertiškumo kompleksui, kad mes esame jau labai negabūs, gi iš antros pusės, būdami šiame laisvame pasaulyje, turime išnaudoti visas progas, kad mūsų didieji kūrėjai būtų pristatyti pasauliui. Niekada mes neturėjome tokios progos ir gal nebeturėsime. Ir šiandienis užmojis išvesti Čiurlionį yra tikrai sveikintinas ir reikšmingas.

Mūsų tautinių šokių šokėjai ir mūsų chorai ne kartą yra žavėję platesnes mases, tačiau visai pagrįstai buvo ne vieno užsiminta, kad šiais laikais reikia parodyti ne vien tik mūsų liaudies palikimą, bet dar svarbiau individualistinę kūrybą. Mūsų solistai, mūsų dailininkai, muzikai ir rašytojai daugiausia ar mažiau amerikiečių tarpe yra gavę, kad ir laikinio įvertinimo, tačiau tai buvo tik pačių privatus ir neorganizuotas darbas, pasiektas dažniausiai su labai maža sąvųjų talka. Mes čia nesakome, kad tuoj visai platum reikia veržtis į anglosaksiškąjį ar kokį kitą pasaulį, bet bent tai, kas galima, reikia parodyti pasauliui, nedelsiant ir negailint lėšų. Be abejo, tam tikra prasme vaduoja Lietuvą mūsų daina ir šokiai, bet dar daugiau vaduoja mūsų kūrėjų darbai, jeigu jų tik turime ir jei galime juos kitiems parodyti. Bet ir tada, jei taip vadinamam kultūriniam eksportui ir nedaug ko rastume, negalėtume sakyti, kad tikrai kultūrine prasme esame skurdžiai ir mūsų jaunimui savo muzika, dailė ir savą knygą nebereikia domėtis.

Pagaliam kultūrinių vertybių eksportas dar nėra lemiamas ir vienintelis pačios kūrybos kriterijus. Kiekvienos tautos mene, literatūroje, muzikoje yra tos tautos dvasiai taip intymiai artimų kūrinių, kurie lengvam eksportui netinka, nes būdingiausioje savo esmėje kitų jie yra sunkiai suprantami, sunkiau pagaunami, nors būtų sukurti ir genialių autorių. O tačiau pačiai tautai, jos gyvybei išlaikyti ir jos kūrybiniam genijui bręsti bei reikštis tokie, pasakytume, neeksportiniai kultūriniai laimėjimai, nei vienu atveju yra patys brangiausi, patys reikalingiausi. Tad nedarykime sprendimų, viską vien tik eksporto svaisčiais svarstydami. Tačiau paties savo kultūrinių vertybių eksporto neatsisakykime, kaip vieno iš reikšmingųjų mūsų uždavinių.

P. Janulis

Šiame numery:

- Savuosius turime ir parodyti.
- Petro Tarulio naujasis romanas.
- Kur A. Kezis, SJ, nukeliaus ši kartą.
- Gamtos modelių dėsningumas.
- Dailininko Leono Urbono paroda Chicagoje.
- Gertrudos von Le Fort eilėraščiai.
- Rašytoja su dabarties problemom.
- Išraiškos šokis ir Antanas Gustaitis.
- Pulk. Šliogeris apie prezidentą Smetoną.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

Ofiso tel. 767-2141. Namu 636-4856
DR. PETRAS ZLIOBA
 GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
 6449 So. Pulaski Road
 Val.: pirmad., antrad., penktad. 1—
 ir 6—8 v. v.; ketvirtad. 5—8 v. v.
 sestad. 10—2 v.

DAILININKO POETINĖ KELIONĖ PASAMONĖN

Pastabos Leono Urbono tapybos fone

ALGIRDAS KURAUSKAS

virtuoziškumą ir jo jausmo dovaną aplamai. Tapyba ir skulptūra čia gali būti vertinama, kaip nuo nieko nepriklausomas darbas, kaip kūrėjo išskirtinos asmenybės produktas. Iš tiesų, tai ir yra kūrinio esmė.

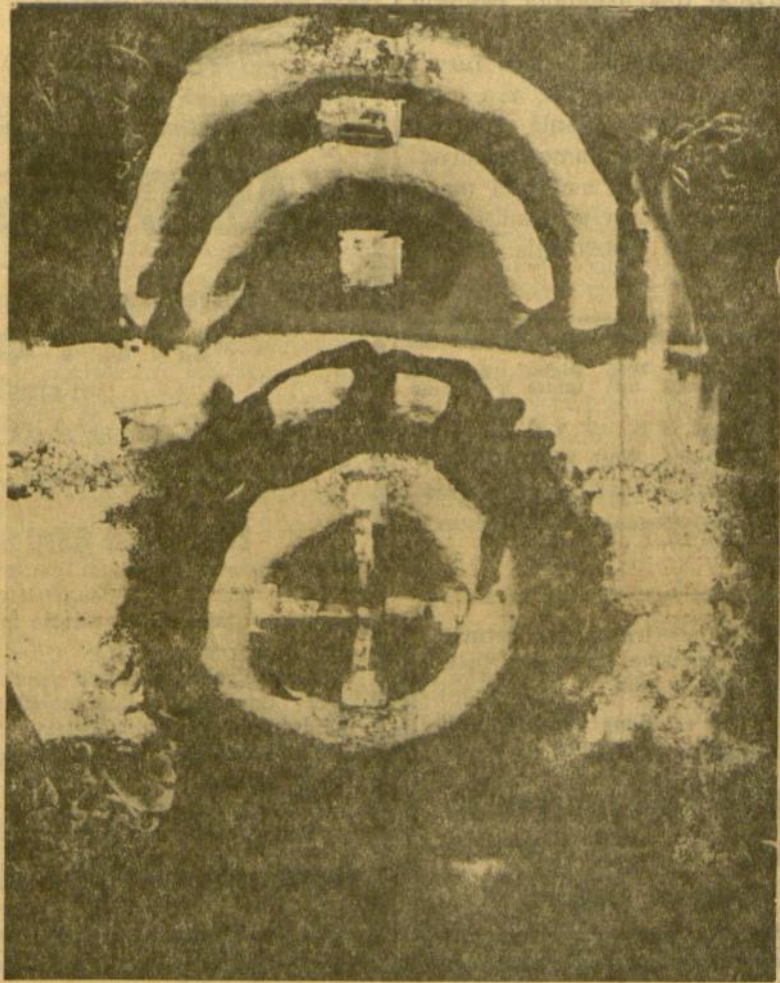
Tačiau ir labiausiai asmeniškai kūryba nėra izoliuota. Nežiūrint, kaip asmeniškai ir subjektyvi bebūtų meninė išraiška, ji vis dėlto, atveria, kad ir nedidelę dalį vaizdinių ir psichologinių savybių, būdingų gyvenamam laikui. Dailės istorikai tas savybes bando išrūšiuoti, grupuoti ir išryškinti visos meno tėkmės būdinguosius ir reikšmingesnius momentus. Bet meno istorija tėra tik visuotinės istorijos dalis, ir ji nėra nieko kita, kaip idėjų kaitos istorija. Iš tikrųjų, žengdami per gerai su tvarkyto muziejaus galerijas, lengvai pastebime, jog keliaujame po nuolat kintančių idėjų ir pasaulėjautų istoriją.

Tačiau klysta tas, kas tokiu atveju ieško civilizacijos ir kul-

rokai palengvina suvokti bendrą žmonijos kūrybos vyksmą ir šiek tiek susipažinti su mūsų menininko žodynu, sueinant į sąlytį su meno individualiu darbu.

Estetika ir kultūros raida laiko tėkmėje ilgai mus įtikina, jog meno srovės, sąjūdžiai ar stiliai negali būti laipsniuojami, o tik lyginami. Pagaliau išryškėja ir tas faktas, jog kiekviena teorija, bandanti kūrinius matuoti vienu ir tuo pačiu vertybių kriterijum, veda į neišbrendamą painiavą ir absurda, nepadedama nei suvokti, nei išjausti meno kūrinio. Kaip pavyzdį galėtume nurodyti 19 šimt. susiformavusį ir kai kur nelemiamai išsilaikiusį iki šių dienų pažiūrą — visų laikotarpių ir vietovių meną matuoti, taip vadinamą, "klasikinio" meno mastu.

Kiekvienam dailės kūriniui įžiūrėti neužtenka vien išorinio, jausinio regėjimo. Aplankius Leono Urbono tapybos parodą, dar kartą išryškėja, kad reikia lavinti savo vidinę akį, norint išgyventi, išjausti bei atkurti tą patį dvasios pakilimą, kuriuo tapydamas gyveno dailininkas. Turimi šabloniniai masteliai ne-

Leonas Urbanas

Slenkstis

Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

tūrų susumavimo. Meno kūriniai, būdami individualių genijų kūryba, anaipol nėra nei kultūrų kronika, nei "veidrodys", kaip dažnai mėgstama sakyti. Susumuoti epochos jausmines ir intelektualines sąvokas, tai tokie komplikuoti reiškiniai ir jų neįmanoma lengvai ir trumpai suvesti į vieną formulę, nusakantį santykį tarp individualaus kūrybinio genijaus ir bendros laiko dvasios. Tačiau kiekvienoje epochoje susidaro vaizdinės atrankos ir estetinio akcento bendravardikliai. Jie iškyla, skęsta užmarštin ir, žiūrėk, vėl išnyra kituose perioduose, kitose vietose ir net skirtinguose visuomenės sluoksniuose. Tie meninės kūrybos bendravardikliai ir apibūdina taip vadinamus stilius. Jie tikri ir realūs tiek, kiek realūs karai, ekonominiai išsivystymai ir kiti žmonijos reiškiniai.

Šį kiek platoką nuklydimą nuo Leono Urbono parodos padariau, norėdamas išryškinti faktą, jog kiekvienas tikro menininko kūrinys savyje talpina ne vien jausminius, kronikinius bei dokumentinius ar dekoratyvinius elementus, bet ir tuos gilias nugarinčius žmogaus sielos elementus, kurie kalba ne tik apie pavienį kūrėją, bet ir gyvenamą epochą. Visuotinės meno tėkmės pažinimas ge-

betinka. Leonas Urbanas, norėdamas perduoti jausmų sūkurį, tapo žaibiškais mostais, nesinaudodamas konvencionaliais simboliais ir jokiomis regimos tikrovės užuominomis, bet operuoja tokiomis plastinėmis formomis, kurias diktuoja akimirksnių tesitėsiai, vidinis stovis. Nėra čia laiko ramiai išmąstytam iškalbui, premeditacijai ir smulkiųjų detalių sąmoningam išbaigimui — kiekvienas apsiuostojimas tokios tapybos esmė žudo. Leono Urbono sąmoninės veiksmo tapybos darbas

Dailininkas Leonas Urbanas (kairėje) kalba savo parodos atidaryme Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, lapkričio 5 d. Nuotrauka P. Petručio

užbaigiamas tada, kai darbas įgyja aprėpiamą visumą, paliekant arba išryškinant pripuolamumus, kaip organišką neišvengiamą ir būtiną visumos junginį ir dalį.

Tokiai tapybai išvystyti ir privesti kiekvieną darbą į pilną ir tvirtai užbaigtą vienetą, be abejonės, vien jausmo neužtenka. Reikia čia ir estetinio subrendimo, erudicijos ir nesvyruojančio apsisprendimo. Nereikia ilgai sustoti prie Leono Urbono darbų, tuoj pat atpažinti disciplinuotą, susitelkusį mostą, tačiau lengvą, nepakartotą ir dvelkiantį poetiniu polėkiu, kuriame pamirštas darbo komplikotumas, nedviprasmiškai kalbas apie menininko pasamoneje trykštančias versmes. Dažniais atvejais dailininkas pasiekia tokio virtuoziškumo, jog dalis jo ištatytų darbų, kiek primenančių tokios tapybos protagonistus, vis dėlto nenustelbia pažiūros, jog per dailininko augimą ir jo brandos plėtotę ateina jo darbų originalumas ir nepakartojamumas.

Leono Urbono tapyba, kalbant apie formines jos savybes, vystosi keliomis plotmėmis. Tokie darbai kaip **Vienetas, Aloha, Kelias, Klajūnas**, paminėjus čia tik keletą, labiausiai ir gryniausios artėja į tą tapybos pobūdį, apie kurį pranašiskai kalbėjo šio šimtmečio pradžioje Vasily Kandinsky, vadindamas ją "geistliche Malerei". Neminėsi-me šios mąstysenos plėtojimosi ir tebevykstančios tautos. Nuo Kandinskio nueitas ilgas ir šakotas kelias. Svarbu, kad Leono Urbono kūryba nesiriboja kitų eitis keliais, bet ji vystosi jo paties vidaus ieškojimu, o ne kurios nors formalistinės "mokyklos" pažiūra.

Jų tematikos, kompozicijos ir ritmo įvairumas verčia paminėti tokius darbus, kaip **Talismanas, Netikėtas, Vaizdas**, kurie išsiskiria iš eilės darbų savo griežta paveiklo architektonika. Čia labai ryškus "chiaroscuro" pobūdis, ir nesunku spėti, kad šiuose darbuose forminiai paveiklo elementai, prieš dailininko valią ar be jos, labiausiai ryškūs.

Susumuojant visą parodą, nejučiomis persasi mintis, jog nežiūrint aplamai visų darbų išbaigtumo ir efektingumo, vienišumas Leono Urbono kūrybos išryškėja tuose darbuose, kuriuose sąmoningasis elementas mažiausiai išskaitomas.

Dailininkas Urbanas, atrodo, turi įgimtą ir retą erdvės ir masės pajautimo dovaną. Šitas bruožas, su mažomis išimtimis, nebuvo būdingas iki šiolie matytų lietuvių dailininkų kūryboje, puoselėjančioje abstraktinę tapybą. Aplamai, mūsų linkstama apsikrauti ir abejojama, kur padėti paskutinį tašką. Spalva Leonui Urbanui tėra priemonė, ne tikslas. Spalvos intensyvumas, koloritas ir nuotaika įvairuoja pagal tai, ką ir kiek autorius turėjo ir norėjo išsakyti. Nerasime čia dominuojančių spalvų formulės. Spalva, iš tikrųjų, Urbono tapyboje gal sąmoningai neiškišama individua-

Gertrud von Le Fort

UŽMIRŠTOJI TĖVYNĖ

I

Užmirštoji tėvyne — tėvyne užmirštųjų Garbinga ir mylima žeme, kuriai kadaise Laurų vainiką poetas nupynė:
O, maloninga tėvyne ir meilės žeme:
O, leisk man priklaupiti prie tavo širdį verlančio kapo!

Nuskenęs jis guli — vos nuogas kalnelis Nuolankiai kelias pro skurdžių velėną Lauko, nusėto ledais:
Lekiančių vėjų alsavimas šnabžda virš jo Tartum giesmė, kur nuvyto,
Ar šiluos užmirštus tos žemės, kur dingo.

Žvilgsnį vos metęs, pro šalį Skuba naujasis, žemės žmogus, išdides, galingas, Retai tesustoja, siurpo slaptingo Prieš valią nušiauštas ir be jautrumo Skuba atgal jis į triukšmą savųjų dienų. Tik mirusiųjų uolūs šešėliai leidžias kalnelin, Kalbina jie nors be žodžių mane, Kaip mirusieji bet kurios tautos...

Užmirštoji tėvyne — tėvyne užmirštųjų, Neužmirštama žeme, O, papūsk tu dar kartą savo mylimą dvasią Į šitą gyvąją burną, Kad aš nemarybės tavos balsą išgirsčiau, Kol mirtis neatėjo — — —

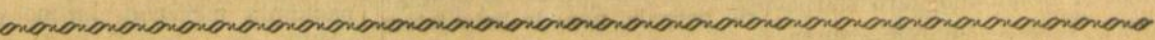
II

Daugel nuėjo, bet aš pasilieku Prie savo tėvynės angos: bejėgiam kalnelyje Išsiverčiu, kai mano keliai Vos jaučia paskendusį jį. O ateik tu, saldus nusiminime, Mano mirties pavasarėjime ir paskutinis meilės pavasari

Kilniai tėvynei, kad vienatvę aš pabučiuočiau, Šauniai liūdesio seserį, tylinčią draugę, Vienintelę, kuri budi su manim!

III

O, mylėkit, kas paliego, kam garbė atimta, Mylėkit ne kaip myli pasaulis. Mylėkit, kaip liepia dangus, jo šventoji giesmė! Nėr mūzai kilnus išdides nugalėtojo veldas, Net ir tyriausiam ji žymę įspaudžia į kaklą. Nes su juo tik žmogus ir jo valanda mirtingoji tenagal, O su nugalėtoju nugalį patys dievai amžinieji! Pavergtas tik atgailą daro, kilnėja, Paukotasias neša vainiką šventųjų!

Rašytoja su dabarties problemom

Žvilgsnis į Gertrudos von Le Fort kūrybą suaktyvina progą.

DR. A. SESPLAUKIS

Prūsų Lietuvą. Juos mini ir Donelaitis savo "Metuose".

Vienas iš Le Fort prosenelių, Francois Lefort, buvo pasidarys net Petro Didžiojo mokytoju, patarėju ir admiralu, 1696 prisidėjęs prie turkų laivyno sumušimo. Viena jos prosenelė, Margareta Austrijietė, buvo Karolio V teta ir krikšto motina.

Išėjusi istorijos, filosofijos ir teologijos mokslus Heidelbergo, Marburgo ir Berlyno universitetuose, Le Fort 1925 m. Romoje perėjo į katalikybę. Nuo to meto ji atsidėjo kūrybai, kurioj religinis elementas turi žymią vietą. Ilgesnį laiką gyvenusį Babilone, netoli Muencheno, vėliau persikėlė į Alguvos Oberstdorfą, kur ir dabar gyvena. Ją yra aplankę kai kas ir iš lietuvių tremtinių, važiuodami į garstuosius Nebelhorno kalnus.

Le Fort rašė lyrikos, romanų, novelių, legendų, essays. Jos kūrinių išversta nemažiau kaip į 8 kalbas. Jos raštai gerai žinomi ir angliškai kalbančiame pasaulyje.

Visa Gertrudos von Le Fort kūryba susikaupusi apie tris pagrindines temas: religinę, tautinę ir filosofinę (į kurią ypač įeina moteriškumo problema). Toms temoms medžiagos rašytoja ėmė daugiausia iš istorijos (ypač prancūzų ir vokiečių), tikėdamasi dabarties problemas dar labiau išryškinti istorinėje perspektyvoje. Kaip jos raštai susiję su laiko problemomis, rodo jaunimo reakcija: jis juos yra ypač pamilęs. Jos kūryba, sako W. Grenzman, virsta gy-

Gertrud von Le Fort

TOLIMAS KAPAS

Padangėm traukia paukščiai, — Pavydžiū jiem sparnų: Darsyk suklypt norėčiau Toli ties motinos kapu,

Padėt gėlių jai puokštę Ten ant velėnos apleistos, Bailia akim ieškoti, Ar dar kryželis sujuoduos?

Gal dingo jau tas namas, Kur meilai trūsė ji darbšti — Gal nykiai kalba tik griuvėsiai, O gal ir jie jau pakasti?

Gal visa jau pradingo, Ką ji mylėjo tuos namuos? Ir mano žodžiams veikiai Paskest reiks žodžius svetimuos?

Kapų tarpvartė žaidžia Ratelį svetini vaikai: Jų žodžių keistas aidas, Mane nuteikia priešiška.

Galėčiau jų nekęsti: Negan dar motinai kančios? O tik ir juos priglaustų Ji prie širdies, tos mylinčios.

O, kad išverkt galėčiau Jai kančią žemės prarastos, Kad savo švelnią ranką Ji dėtų ant manos karštos,

Jos meilę paskandinčiau Aš tai, kuo skaudžiai rūstinaus, Prie jos širdies priglausčiau Pasaulį tą — be motinos.

Vertė A. Tyruolis

venimu (Dichtung u. Glaube, 1952, p. 328). Tos kūrybos tikslas įstatyti neramų, pasimetusį šių dienų žmogų į deramą, Kūrėjo nustatytą tvarką. To troško ir T. S. Eliot, galutinę sąskaitoj ir R. M. Rilke.

Dar prieš perėjimą į katalikybę parašytuose "Himnuose Bažnyčiai" (1924), Le Fort rodo Bažnyčią kaip pasaulio tvarkos atstatytoją. Himnai parašyti dialogo forma (sielos pasikalbėjimas su Bažnyčia kaip Dievo atstove), laisvais, ekstatikais ritmais, primenančiais Hoelderlino, Nietzsche's ir psalmių kalbos ir išraiškos stilių. Sakoma, kad jie išėjo iš spaudos be autorės žinios, kaip ir Sekspyro sonetai. Juose gausu apokaliptinių vaizdų, kai kur primenančių Rilke's "Maltės" scenas:

Aš mačiau pasaulio nerimą debesyse, skrendantį tolyn. Vakaro tyla buvo kaip audra jos būrėse, ji bėgo nuo saulėleidžio lyg su didele baimė...

Miestai dar tebežina kurį laiką, bet Didžioji Tyla jau sunkiasi pro jų mūrus. (Paskutinieji daiktai)*

Kaip ir Graham Greene, Le Fort savo veikėjus ne kartą stato prieš aštrią dilemą, pvz. prieš pasigailejimą ar įstatymą, prieš žūtį ar nihilizmą ir pan. Toks žūties ar religinio prasi-radimo momentas išreikštas ir viename iš svarbiųjų Le Fort romanų "Veronikos sudariumas" (Kristaus Veido skaroj), kurio (Nukelta į 4 psl.)

* Daugiau vertimų iš "Himnų Bažnyčiai" duoda Aidai, 1955, nr. 7 (prie str. Religinis ir tautinis aspektas G. v. Le Fort kūryboje).

RAŠYTOJA SU DABARTIES PROBLEMOM

(Atkelta iš "Psal")
I dalis pasirodė "Romos šulinio" pavadinimu 1928, o II "Angelių vainiko" vardu 1946. Šiame romane sprendžiama Dievybės ir bedievybės, Kristaus ir Antikristo problema. Iš pačios laikiausios padėties pagaliau išveda dieviškoji malonė, kuri yra tartum stebuklas atstatęs užgesusį tikėjimą. Šis romanas turi ir autobiografinių bruožų: ir Veronika yra konvertitė.

Panašią problemą kelia ir novelė "Prie dangaus vartų" (1954) kur į istorinę Galilėjo bylą įšipina aktualios atominės bombos ir orutinės erdvės tyrimų problemas. Vis dėlto, sako autorė, vieną dieną už "kauzalių gamtos mokslų dėsnių" bus surastas Dievas, lyg užbėgtų iš anksto negudriai, bet diaboliskai chruščiovinei blasfemijai. Ateistinė propaganda, pagal rašytoją, tėra tuščias, sifistiskas darbas, laiko gaišinimas, nes nuo Dievo nutolusi žmonija vis vien vėl grįš į savo Kūrėją, net dar su dėsniu ilgesio šauksmu. Bedievybė tesas tik bandymas; kaip atrodo žmogui Dievo vietoj. Bet Dievas lieka neužmuštas, jis tik laikinai nušlūsta.

"Popiežiuje iš geto" (1930) Le Fort rodo, kaip kryžius išlieka net tada, kai nelabasis triumfuoja. "Piloto žmogio" (1955) išreikšta mintis, kad šio pasaulio cezaris nugalės Kristų, bet tikėjimo galybė pats bus nugalėtas.

Le Fort, kaip ir mūsų Maironis, turėjo poetinę pranašystės dovaną. "Popiežiuje iš geto" ji pramatė nacinį ateistitizmą dar gerokai prieš jo pradžią. "Magdeburgo vestuvėse" (1938) rodo II pasaulinio karo šurpumus. "Romos šulinyje" sprendžia egzistencializmo problemą, jam filosofijoj dar ne neiškylus. "Himnais Bažnyčiai" ji atskleidė tai, ką ir enciklika "Mystici Corporis".

Tautinės problemas sprendamas krikščionybės šviesoj, Le Fort "Himnuose Vokietijai" (1932), kurie yra lyg ir "Himnų Bažnyčiai" papildymas, kelia mintį, kuri jau ir Dantei rūpėjo, būtent, kad žemiškoji valdžia turi būti palenka dangiškajai. Kitaip jos laukia tragiškas likimas, kaip parodė netolima praeitis ir rodo dabartis. Vokiečių tautos šventoji Romos imperija lieka tautų taikos simboliu.

Ir galigame savo likimo grįžime Veržiuos aš pirmyn,
Į šventąją cecoriaus uolą:
Kristau, maloningas Karaliau,
Tau aš perduodu tautų sostą ir
ašaras;
O, išauški, žemės taika!

(Malonė)

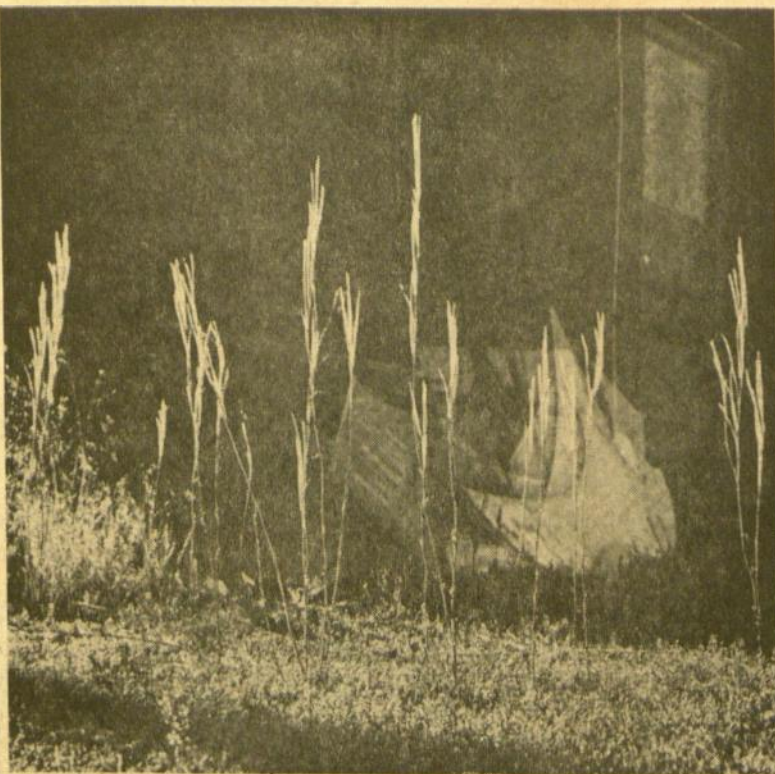
Nacinės valdžios metu rašytoja pramatė nuogo kalavijo siautėjimo pavojų, išpranašavo tos valdžios griuvimą itin taikliai supintomis istorinėmis legendomis (Vaiko valstybė 1933. Theores paukšteliai 1937). Ir "Magdeburgo vestuvės" rodo valstybės griuvimą, griuvus tikėjimo vienybei.

Gal niekas literatūroj taip neatskleidė moters vaidmens, kaip Le Fort. Dėl jos kūrybos dalis skirta tom temom. Svarstymų ciklas "Amžnoji moteris" (1934) buvo tik programa pagal Goethės Amžinąjį Moteriškumą (moteris kaip mergaitė, sužadėtinė, motina). Silpnybė tampa reto pavyzdžiumo galybe, baimė — drąsa. Tokia yra "Paskutiniosios prie ešafoto" (1931) jauniausioji karmelitė Prancūzų revoliucijos metu, į vienuolyną įstojausi dėl saugumo, iš jo išstojausi dėl baimės netekti gyvybės, kuri pagaliau, dieviškai malonei veikiant, parodo netikėtą herojišką drąsą pavyzdį. Tokia yra ir Piloto žmona to paties vardo novelė, kur keliama asmeninės aukos problema.

Motinos meilės ir aukos problema sprendžiama "Užgesintose žvakėse" (1953), apysakose iš paskutiniojo karo, kur įpintas siužetas ir iš "rytų pasaulio" — rusų įsiveržimas į Vakarus. Rašytoja su kai kuriomis temomis ateina prie kontroversinės ribos, bet kai kurios Le Fort moterys net atkakliausių vyrų gyvenimą pakeičia diametriškai į gerąją pusę, savo auka padarydamos tartum stebuklą ("Angelių vainiko" Veronika, "Tvirtybės bokšto" Marija Durand).

Aplamai imant, Gertrūda von Le Fort savo kūryboje rodo gėrio pergalę, nors ir kaip triumfuotų blogis. Keliamas viltis, kad pasauli, nors ir kokion chaotiškon būklėn jis beparektų, kontroliuoja jo Kūrėjas nes aklaish gamtos dėsniais, bet savo meilės ir malonės veikme.

— Liurde įvyko dešimtoji bendra Prancūzijos vyskupų konferencija, kurioje dalyvavo 120 krašto vyskupų.

Alg. Kezys, SJ

Yellowstone, 1965 (Nuotraukos iš leidinio "Portfolio '65")

GAMOS MODELĮ DĖSNINGUMAS

(Atkelta iš 2 psl.)

tė arba musė turi nešti vandens svorį didesnį už save. Vandens paviršiaus įtampa mažiems gyvuliams sudaro rimtą mirties pavojų.

Mažųjų ir didžiųjų kvėpavimas ir virškinimas

Didinimas arba mažinimas kūno masės radikaliai keičia santykį tarp kūno masės ir paviršiaus. Bet tas atsiliepia į gyvulio fiziologiją ir konstrukciją. Mažas gyvulus reliatyviai turi didelį kūno paviršių. Mažų gyvulių kvėpavimą ir virškinimą atlieka visai paprasti organai ar net kūno paviršius. Didesnių gyvulių kvėpavimo ir virškinimo organai turi pačios gamtos padidintą medžiagų kitimo paviršių, pvz. plaučiai ir žarnos. Tik šituo būdu yra išlaikomas santykis kūno masės ir paviršiaus. Zmogaus plaučiai v'sais išsišakojimais ir mažomis alveolėmis sudaro gana didelį paviršių. Mūsų žarnos turi daug vingių ir iškilimų. Tuo būdu sudaro didelis paviršius. Vabalai yra taip maži, kad kvėpavimas vyksta savaime: vabzdžio kūnas turi daugybę mažų vam-

delių (trachėjų). Šitie vamzdeliai atsidaro į kūno paviršių. Deguonis vamzdeliais difunduoja į kūno celes. Bet šitas kvėpavimo būdas nėra tobulas: vamzdeliai negali būti ilginti kaip vienas centimetras. Kvėpavimo organai yra viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl vabalas kūnas yra griežtai riboto didumo. Bet tai, gal būt, yra mūsų laimė: kaip mums atrodytų vapsva vieno metro didumo?

Gyvulio jutimo organų konstrukcija daug priklauso nuo absoliutinio kūno didumo. Pvz. akies didumas. Aplinkos vaizdas, praėjęs pro akies linzę, atsimuša į tinklainę — į mažų celių šviesos priėmimo ekraną. Bet akis turi turėti minimalinį

didumą. Tik tokia akis bus apirūpinta reikiamu matymo ryškumu. Maži gyvuliai dėl šitos priežasties turi reliatyviai labai dideles akis, pvz. pelėdos, jauni veršiukai, mažos beždžionės ir kt. Labai didelės akis turėti nėra reikalo. Dideli gyvuliai, pvz. dramblių, banginiai, pagal kūno didumą reliatyviai turi labai mažas akis. Akies didumas nieko nepadaeda.

Dangaus kūnų forma

Gamtos modelių dėsniai apima ir dangaus kūnus. Mažiausi dangaus kūnai yra meteoritai. Didumas — nuo kelių milimetrų iki kelių šimtų metrų diametro. Šitokio didumo meteoritai gali turėti bet kokią formą. Bet dangaus kūnas, kurio diameteras yra nemažesnis kaip du tūkstančiai kilometrų, automatiškai priima rutulio formą. Rutulys yra didžiausias masės sutelkimas į galimai mažą erdvę. Rutulys turi didžiausią masės atsparumą. Kūnas didumo kaip žemė negali būti kubinės formos: traukos jėga, kuri veiktų į kubo kampus, būtų didesnė kaip masės atsparumas, ir tokia "kampuota" planeta susitrauktų į rutulį.

Didesni dangaus kūnai turi idealią rutulio formą. Tik rotacija gali rutulį kiek suploti. Žemė dėl rotacijos yra truputį suplotas. Mėnulis yra rutulio formos. Bet dėl aukštų kalnų jo kraštai turi banguotą paviršių. Žemės masė yra 81 kartą didesnė kaip mėnulis. Žemės forma, lyginant su mėnuliu, yra tobulėsi rutulys. Saulė yra matematinio tobulumo rutulys.

Dideli sutvėrimai turi masivinę konfigūraciją. Gamtos konfigūracijos pasibaigia rutulio

forma. Yra tam tikras sutvėrimų masyvumo dėsnis: masės didėjimas sutvėrimą artina prie rutulio formos, pvz. voras, žmogus, dramblys, banginis, mėnulis, žemė, saulė. Šitie pavyzdžiai rodo masyvumo didėjimą ir kartu artėjimą prie rutulio formos.

• Profesorius Paulius Slavėnas, fizikos - matematikos mokslų daktaras, Vilniaus universiteto astronomijos katedros vedėjas (taip pat vilniškės moks-

lų akademijos narys korespondentas ir tos akademijos Gamtos mokslų ir technikos komisijos prezidiumo pirmininkas) išrinktas Tarptautinės mokslų istorijos akademijos nariu korespondentu. Šios akademijos būstinė yra Paryžiuje. (E.)

VALOME KILIMUS IR BALDUS

Planname ir vaškuojame visų rūšių grindis. J. BUBNYS. RE 7-5168

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%

DIVIDEND CHECKS
MAILED QUARTERLY
ON INVESTMENT
SAVINGS
ACCOUNTS.

5¹/₄%

LONG TERM
BONUS
SAVINGS
ACCOUNTS

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. GERO VESINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Telef. — CA 5-7252

KALĖDINĖS DOVANOS

pasieks greičiausiai Jūsų artimuosius
LIETUVOJE,
jei siusite jas per
CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc.
220 South State St., Tel. WA 2-9354
arba
2618 West 63rd St., Tel. WA 5-2466

Mūsų turimas ypatingai gausus pasirinkimas įvairiausių prekių ir mūsų patarimai palengvins vertingų siuntinių sudarymą. Atsilankykite pas mus ir vietoje įsitikinkite.

Per mus galite užsakyti ypatingai mieliai priimame ir išsiunčias dovanas — automobilius, čia pat siuntinius, sudarytus iš šaldytuvų, motociklų, televizorių, siuntinių, sudarytų iš kitokių daiktų bei maisto produktų.

Reikalaukite iš mūsų naujus katalogus bei maitų sąrašus

Garantuotą siuntinių pristatymą atliekame net 19 m.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

MARQUETTE PARK — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60636

TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 42 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, patyginamai, aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 12 milijonų dolerių dividendus, šiais metais išmokami dividendai sieks beveik du milijonus dolerių. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia bendrove, bet stengiamės būti stipriausiais finansiniais ir teikti pačius geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidėdami darbas ir finansais, kad galėtumėte geresnį gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalus kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš 880,000,000 turto įstaigą.

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate applanke mūsų 80 milijonų dolerių finansinės įstaigos, vienos įdomiausios visoje Chicagoje. Pradedant liepos (Jūly) 5 diena visi atsilankiusieji bus vašinami šaltu lemondadu, skania kava su lietuvišku sūriu ir kitais skanumynais. Nėra reikalo būti mūsų taupymo ir skolinimo nariu, kad galėtumėte pasisvečiuoti pas mus. Atvykusiems bus parodyti visi bendrovės įrenginiai, pagerinimai ir

pagražinimai. Atsilankę pamatysite gėlėmis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą, Laimės įsainė — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdarinėms įstaigoms apie \$1,200.00. Pamatysite plačią žinomą didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 260 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijai susirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiama kava. Šis kambarys yra išpuoštas dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių pre-

zidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patagumų, kuriais per metus metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime.

JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:

MONDAY	12:00 P.M. — 8:00 P.M.
TUESDAY	9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY	Closed All Day
THURSDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SATURDAY	9:00 A.M. — 12:30 P.M.

APDRAUDŲ AGENTŪRA:

Namų, automobilių, gyvybės, sveikatos ir biznio.

Patogios išmokėjamų sąlygų

J. BACEVIČIUS

6455 So. Kedzie Ave. PR 8-223

A. ABALL ROOFING CO.

Istatyta prieš 49 metus.

Dengiamo visų rūšių stogus, Taisome arba dedame naujus kaminius, flinas, nutekamuosius vamzdžius. Dažome iš lauko. Taisome mūrą - "tuck pointing". Pilnai apsidrausė. Visas darbas garantuojamas

LA 1-6047 arba RO 2-8777

Skambinkite bet kuriuo laiku. Apskaičiavimai nemokamai

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI

Ekspertiniai užsėdam naujus ir talsonus. Pilnai apsidrausė. Darbas garantuojamas

A. ABALL ROOFING CO.

LA 1-6047 arba RO 2-8777

ISRAISKOS ŠOKIS IR ANTANAS GUSTAITIS

Dvi temos vienu vakaru Bostono Kultūros klube

Modernus išraiškos šokis — neįprasta tema. Birutė Vaitkūnaitė — Nagienė ją ir pristatė Bostono Lietuvių Bendruomenės Kultūros klubo mėnesinei programai, įvykusiai Lietuvių piliečių klube šeštadienį, spalio 22 d. Prelegentė, prisitardama, kad ji "ne savo vietoj prie mikrofono", būdamas šokėja be žodžių, vis dėl to per pusvalandį aptarė šokio istoriją.

Birutė Nagienė pradėjo modernaus šokio mokslus Lietuvoje su Danute Nasvytyte, šokio pradininke, nepriklausomybės metu. Vėliau studijavo ir baigė Vienos Valstybinę šokių akademiją. atvykusi į Montrealį, įsteigė savo studiją. Kanados meno pasaulį žinoma kaip Valstybinės kultūrinės televizijos programos šokėja bei choreografe ir festivalių dalyvė, kuriuose buvo labai gerai įvertinta. Šiuo metu dirba Toronto universiteto modernaus šokio skyriuje, jam vadovaudama.

Judesys, pradėjo paskaitininkė, yra pirminis gyvybės ženklas, nes nuo molekulių ir ląstelių ligi sudėtingo žmogaus judesys yra gyvybės ir džiaugsmo apraiška. Bitės turi savo šokių žiedams nurodyti, beždžionės (iš kurių dažnai juokiamės) ritmiškai vaikščioja ratu, paukščiai (gervės) viens prie kito priartėdami nusilenkia maloniui ir gražiui judesiu. Primityvūs žmonės išsireiškėdavo karo, darbo, garbinimo ir kitais bendravimo būdų šokiais, palydimais muzika ir šūkaivimu.

Kuo skiriasi šokio judesys nuo paprasto judesio? Šokis yra sustilzuotas, aiškus, ritmingas, išvystomas nuo pradžios iki galo. Primityvūs žmonės lengvai ir dažnai šokdavo, o dabarties žmonės mažiau šoka, nes turi daugiau būdų išsireikšti.

Šokis pripažintas menu pirmausia dvaruose Prancūzijoje ir Italijoje, kur jis išsivystė iš gražių promenadų. Vėliau atsirado baletų technika ir į ją įteigė teatrą formą su parinktomis mitologinėmis ir pastoralinėmis temomis, maža turinėmis ryšio su žeme.

Vėlesnis visuomenės ir idėjų perversmas pasiekė visus menus. Siekta, kad šokis įgytų aktualumo, suartėtų su pačia žeme. Neberasta nieko svarbaus romantiškose temose, atsirado naujos scenos, nauja muzika, temos, šokėjos, šokdamos laisviai ir dramatiškiau. Amerikoje Isadora Duncan (m. 1927) pabrėžė paprastumą ir harmoniją, naudodamasi graikiškomis temomis ir romantine muzika. Ruth St. Denis (tebegyva) pradėjo klasinę egzotinę formą, paimta iš Indijos ir Japonijos. Tuo pačiu metu Europoje, Vokietijoje bandyta išreikšti visa, kas jaučama — demoniškos gamtos jėgos, mirtis, himnai saulei. Atsirado judesio stilius, erdvės momentas, technikoje, kurį perkeltą į JAV, pritaikė Martha Graham, modernaus šokio "motina", kuri betgi nenorėjo egzotiškų ir specifinių religinių temų, o važinėdama po Pietų Ameriką ir Meksiką, studijavo įvairius šokių stilius. Ji parinko simboliškas temas ir personažus: žmogaus troškimai, neaiškumai, itampa baimė — visa nesuvaržyta išgyvenimų skalė iš laisvės ir noro judėti: tai naujas būdas skirtas nuo klasinio šokio, pasakytų, ką tikrai jauti.

Lietuvoje nebuvo laiko rimtai šios krypties pradėti. Buvo geras klasinis baletas, bet modernus šokis vos tęsėsi su Danute Nasvytyte, kai atsirado pribrendęs noras surasti naują

teatrą, poeziją, literatūrą, šokių Lietuvių gyvenamose vietose išsivijoje šis reikalas suristas su laiku ir techniškai priemonėmis, ir todėl apie modernaus šokio galimybes nedaug ką galima pasakyti.

Henrikas Nagys antroje dalyje recenzavo Antano Gustaitis naujausią rinkinį "Ir atskrido juodas varnas". Studijavęs Innsbruke ir parašęs disertaciją apie austrų poetą Georg Trakle, poetas Henrikas Nagys save išsakė šiuose eilėraščių rinkiniuose: "Eilėraščiai" (1946), "Lapkričio naktys" (1947), "Saulės laikrodžiai" (1952), "Mėlynas sniegas" (1960) ir vėliausiam "Broliui balti aituva", kuris žada netrukus pasirodyti.

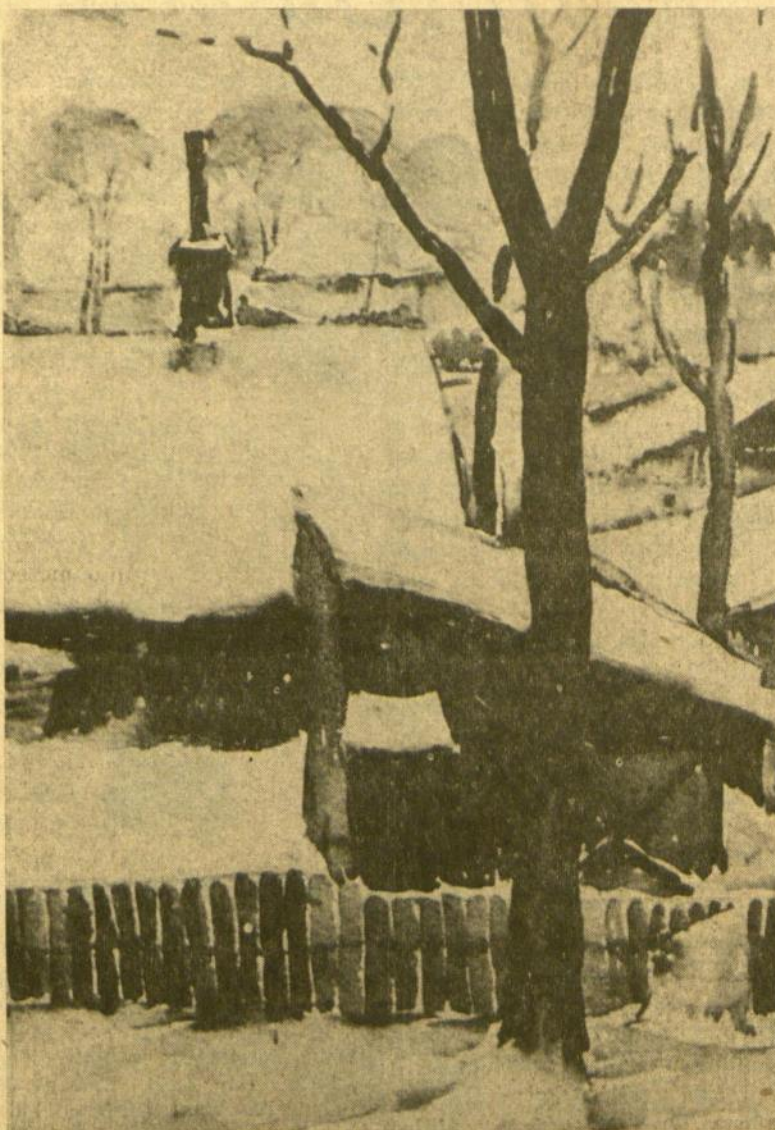
Lietuviai, anot H. Nagio, yra poetų ir lyrikų tauta. Bet lietuvis juoktis nemoka. Retai pasitaiko autorių vardai ir jų poemų, kurie į pasaulį ir žmogų žiūri ne iš graudžiosios, bet linksmosios pusės. Tautosakoje sutinkamas kaimietiškas samojus tik vieną kitą kartą iš visos širdies nusikvatojama. Šiaip satyrinių plunksnų nedaug.

Humoristo amatas ir duona gana pavojingi dalykai dabartinėje Lietuvoje, o laisvajame pasauly tokių mūsų poetų irgi beveik nėra. "Tik vieną tokį lietuvių literatūroje teturime, būtent Antaną Gustaitį, kuris, kaip trubadūras, skaitydamas linksmą žodį, juokiasi. A. Gustaitis, tapęs mūsų išsivijos gyvenimo trubadūru, bet jo dalia nepatraukli, o sunkesnė už visų lyriškų poetų, nes jo poezijos tiesa yra daugelio nesurasta, nepastebėta ir, lengvapėdiškai juokiantis, pamištama".

Atrodo, be ypatingų pastangų skamba jo žodžiai, kuriuos glūdi gili prasmė: "juokimės iš savęs, iš savos kasdienybės, ne dėl to, kad ji linksma, bet negalime, nenorime verkti, juokimės dėl to, kad skauda, juokimės iš skausmo. Kaip dabartinių laikų Maironis, jis sielodamasis dėl tų pačių dalykų, amžinu godumu, šlyjančia morale, pamišta tėvyne, žodžių ir darbų nesandarme, ir visa tai lieidamas, išsilaiko literatūrinę aukštumą, nepereidamas į paprastą "dzingulavimą", išvengdamas paprastos, vien tik suelituotos aktualijos. Ant Gustaitis švontanėška nuotaka užlieja skaitytoją kai naudodamas nustebejimo momentą, poetas pakeičia tematiką arba viską apverčia aukštyn kojom. Dr. H. Nagys čia paskaitė kelis pavyzdžius: "Užraš ant žinomo lietuvių kapo" ir kt.

Eilėraščiuose ryškiai matyti visos Antano Gustaitis poetinės dorybės: ritminė konstrukcija kurioje autorius nepasitenkina monotoniškais ritmais o naudojant visais eilėdaros būdais ir virtuoziskai parenka ritmus išskeldamas eilų muzikalumą ir jų grožumą. Nei posmų turiniu nei savo daugiau tik vadinamų pykčiu, poetas nieko neužgauna. Kita poetinė jo priemonė — keisti naujadarą, pvz. "veiksniadienis", kurie labai tinka humoristinei nuotakai ir pasirinkti eilėraščių struktūrai,

Klausytojai išpiko 29 egz. A. Gustaitis naujosios knygos "Ir atskrido juodas varnas", leidybą 12 egz. Lietuvių studentų sąjungos 1966 m. išleido "Metraščių" ir 4 egz. Algirdo Landsterio nesenai išleistas knygos "Penki stubrai turgaus aikštėje". Šiam Kultūros klubo mėnesiniam susibūrimui dalyvaus apie 220 Bostono apylinkės lietuvių. Auka prie durų 2 dol. Programą sekė kvatė.

J. Petraitis

Pirmasis sniegas (akvarelė)

Pulk. Šliogeris apie prez. Smetoną

Vaclovas Šliogeris, ANTANAS SMETONA. Žmogus ir valstybininkas. Išleido Juozas J. Bachunas. Sudus, Mich. Tiražas 2,000 egz. 1966 m. 181 psl. Kaina \$2.

Kaip iš leidėjo žodžio matyti, šios knygos atsiradimą lėmė laimingas supuolimas: besilankydamas Australijoje, J. Bachunas sutiko buvusį prezidento adjutantą pulk. V. Šliogerį, iš kurio patyręs apie jo rašomus šiuos atsiminimus sutiko imtis juos išleisti. Leidėja bei autorius tiesa yra daugelio nesurasta, nepastebėta ir, lengvapėdiškai juokiantis, pamištama".

Atrodo, be ypatingų pastangų skamba jo žodžiai, kuriuos glūdi gili prasmė: "juokimės iš savęs, iš savos kasdienybės, ne dėl to, kad ji linksma, bet negalime, nenorime verkti, juokimės dėl to, kad skauda, juokimės iš skausmo. Kaip dabartinių laikų Maironis, jis sielodamasis dėl tų pačių dalykų, amžinu godumu, šlyjančia morale, pamišta tėvyne, žodžių ir darbų nesandarme, ir visa tai lieidamas, išsilaiko literatūrinę aukštumą, nepereidamas į paprastą "dzingulavimą", išvengdamas paprastos, vien tik suelituotos aktualijos. Ant Gustaitis švontanėška nuotaka užlieja skaitytoją kai naudodamas nustebejimo momentą, poetas pakeičia tematiką arba viską apverčia aukštyn kojom. Dr. H. Nagys čia paskaitė kelis pavyzdžius: "Užraš ant žinomo lietuvių kapo" ir kt.

Eilėraščiuose ryškiai matyti visos Antano Gustaitis poetinės dorybės: ritminė konstrukcija kurioje autorius nepasitenkina monotoniškais ritmais o naudojant visais eilėdaros būdais ir virtuoziskai parenka ritmus išskeldamas eilų muzikalumą ir jų grožumą. Nei posmų turiniu nei savo daugiau tik vadinamų pykčiu, poetas nieko neužgauna. Kita poetinė jo priemonė — keisti naujadarą, pvz. "veiksniadienis", kurie labai tinka humoristinei nuotakai ir pasirinkti eilėraščių struktūrai,

Po šio įvado, pats poetas Antanas Gustaitis paskaitė naujausios savo kūrybos: Žinau, juokies tu, Viešpatie, Apie gyvą nutiriusį, Ruduo, Draugystė, ir eilę portretų, "netuptytų žodžių": Žmona, Viktoras Vizinda, Bernardas Brazdžionis, Stasys Santvaras, ir Laiskas navergtam broliui, kuris baigia žodžiais "Šiandien baigiam su garstyčiom vienas kitą est".

Henrikas Nagys Kultūros klubo vakarą baigė, paskaitydamas naujos savo poezijos — "Aituvaro brolio nešdavau" ir "Eilėraščių apie šiaurę".

Klausytojai išpiko 29 egz. A. Gustaitis naujosios knygos "Ir atskrido juodas varnas", leidybą 12 egz. Lietuvių studentų sąjungos 1966 m. išleido "Metraščių" ir 4 egz. Algirdo Landsterio nesenai išleistas knygos "Penki stubrai turgaus aikštėje". Šiam Kultūros klubo mėnesiniam susibūrimui dalyvaus apie 220 Bostono apylinkės lietuvių. Auka prie durų 2 dol. Programą sekė kvatė.

A. S.

jos pakeitimą, kuriuo numatomas prezidento palikimas tose pareigose iki gyvos galvos, be rodo, jeigu jis trečiu kartu išrenkamas. Vargu ar toks svarbus konstitucijos pakeitimas būtų planuojamas be A. Smetonos atsklausimo. Šių eilučių autoriui teko matyti šio projekto spausdintą kopiją ir apie tai parašyti į "XX Amžį" bei stebėtis, kaip cenzūra tą informaciją praleido. Gal būt, norėta patirti visuomenės nuomonę, bet ji buvo labai nepalanki ir nuostatas nebuvo priimtas.

Pulk. Šliogeris eilėje vietų užkcentuoja A. Smetonos ryšį su religija: išrūpino valstybės pašalpą Lėno bažnyčios bokštui pastatyti, sūnų leido mokytis į jėzuitų gimnaziją, Kūčių valgė buvo pradedamas malda, kurią kalbėdavo kun. Bielskus ar kun. Mironas, šventinant Velykų stalą, malda prezidentūroje kalbėdavo visi suklaupe, šventadieniais prezidento šeima vykdavo į bažnyčią. Kaip autorius tvirtina, "A. Smetona buvo religingas žmogus ir su didžia mtimi išklauso Misišius" (61 psl.). Autorius pažymi, kad "kai kuriuos valstybės potvarkius, prieštaravusius konkordato nuostatomis, vėliau reikėjo atšaukti". Deja, visa eilė svarbiųjų nuostatų, liečiančių katalikų akciją, ar suvaržymus Teologijos - filosofijos fakultetui nebuvo atšaukta. Keista, kad vyriausybė, krašte, kur, kaip autorius tvirtina, lietuvių net apie 95% buvo katalikai, neleidžia katalikams atidaryti savo universiteto. Apie šį kultūrinės laisvės suvaržymą autorius nemini.

Aišku, kad pulk. Šliogeris, kaip kariškas, daugiau sustoja ties Lietuvos kariuomenės reikalais, supažindina su visa galerija jos vadovų, bet taip pat nepamiršta ir eilės kitų Lietuvos valstybės pirmųjų. Pulk. Šliogeris prezidento adjutantu buvo 1935—1937 m., taigi tas laikotarpis ir yra daugiausia pavaizduotas. Idomu, kad vienu metu A. Smetona planavęs krašto apsaugos ministeriu parinkti gen. Vl. Nagių - Nagevičių, tačiau kariuomenės štabui nenorint, jo kandidatūra nepaėjo.

Kita mums įdomi reveliacija, kad min. pirmininkas A. Merkys talies pasiekti prezidento posto.

Atsiminimų autorius stengiasi būti bešališkas. Nors daug kur šiltai atsiliepia apie vyriausybę ir valdančią tautininkų partiją, bet 149 psl. pripažįsta, kad, planuojant naujos seimo rinkimus, "anuometinė tautininkų vyriausybė nenorėjo pasinaudoti buvusiu seimo rinkimų įstatymu, nes nesitikėjo, kad bus išrinktas tautininkams palankios sudėties seimas". Tai pripažinimas, jog tautininkų vyriausybė žinojo, kad neturi krašto piliečių daugumos pritarimo. Kai seimas buvo išrinktas valdantiesiems palankiu įstatymu, vyriausybė "mažai skaitėsi su šiuo paskutiniu seimu ir nepakankamai jį vertino" (156 psl.).

Autorius gana plačiai aptaria politinius santykius su Vokietija, Rusija, išsprendamas tautininkų vyriausybės nusistatymą. Pažymėtina dar viena reveliacija: "A. Smetona reikė minti, jei blogiausiu atveju Lietuvai tektų nustoti nepriklausomybės, tai geresnė išeitis būtų rusų, o ne lenkų ar vokiečių valdžioje". Gal dėl to A. Smetonai, kaip autorius sumini, Sovietų pasiuntinybės priėmimuose yra tekę daugiau būti, kaip kitų kraštų.

Apskritai, šie atsiminimų knyga daugeliui skaitytojų bus įdomi. Autorius turi didelį respektą A. Smetonai, bet gerbia ir kitus prezidentus, tardamas: "Lygiai vienodai turi būti vertinami ir branginami visi buvę nepriklausomos Lietuvos valstybės prezidentai — A. Smetona, A. Stulginskis, ar K. Grinius" (156 psl.). Tas noras išlaikyti objektyvumą daro gerą įspūdį. Gyvesni knygos puslapiai, kur sutelkti autoriaus atsiminimai, bet įdomūs ir kiti jo rezonavimai, nors kartais pereinama į sausesnį kai kurių įstatymų turinio pasakojimą ir pan. Gal būti abejotini ir kai kurie "techniški" patvarkymai, pvz. skyrelio sudarymas iš 3 eilučių (žiūr. 22 psl.).

• Vilniuje minimos visos rusų sukaktys: spalio 24 d. buvo minima net šimto metų sukaktis nuo pirmųjų mokslinių-techninių draugijų Rusijoje atsiradimo... Dabar, kaip Rusijoje, taip ir Vilniuje yra net respublikinė tokių draugijų taryba, kuriai pirmininkauja B. Titovas. (E.)

SIUVIMO MASINOS

BERNINA • NECCHI • ELNA • PFAFF • KENMORE (šveicarškos, vokioskos, italškos, japonškos, Singer ir kitos). Taisome, parduodame ir nuomojame prieinomis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal akoni kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose. Parduodame ir taisome dulkių siurblius.
B & B SEWING MACHINE CO.
4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045.
Vedėjas Arvydas M. Dikinis

LEO'S SINCLAIR SERVICE
5759 So. Western Avenue
LEONAS FRANKUS, Sav.
Stabdžiai, Senkabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų Remontas
Kampus 58th Street
Telefonas — Prospect 8-9533

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

DEKORAVIMAS
IS VIDAUS IR IS LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi.
J. RUDIS Tel. CLiffside 4-1050

SIUNTINIAI I LIETUVĄ
ir kitus kraštus

P. NEDZINSKAS. 4065
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

J & S CONSTRUCTION CO.
100 Boylston St., Boston, Mass.
Atliekame įvairius namų darbus ir
vidaus ir iš lauko.
Mūsų kainos be konkurencijos
Nemokamiems apskaičiavimams
skambinkit
338-7700

TV - Radio - Stereo
BANGA
Pardavimas ir taisymas
2649 W. 63rd Street
Tel. 434 - 0421
P. Rudėnas K.Simulius

4½% 5%
current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDU MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po ¼% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632
Valandos: Pirmad., Antrad., Penktad. 9 v. r. iki 4:30 v. p. p.
Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. iki 8 v. v.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJU PARDAVIMAS — VARTOJAMU TAISYMAS
GREITAS patarnavimas — GARANTUJA — KREDITAS.
2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2448

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 So. Western. PR 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6
val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vakaro.

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS

GR 6-7777 24 hour towing service

Karosrijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir
smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING
BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS ČESAS

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

PIETŪS

\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS
TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijos skambinkite — 436 - 4622.

Atdara sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir
šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

Rašytoja Zemaitė ir kalbininkas Jonas Jablonskis.
Nuotr. iš "Lietuvių foto archyvo"

KULTŪRINĖ KRONIKA

● Laureato pagerbimas, koncertas ir literatūrinis pokalbis Jaunimo centre, Chicagoje, rengiamas lapkričio 27 d., kada ten ateitininkės giedrininkės įteiks 1,000 dolerių Aloyzui Baronui, laimėjusiam "Giedros" skelbtąjį romano konkursą. Tikimasi, kad iškilmėje jau bus galima įsigyti ir premijuotąjį romaną "Trečioji moteris", kuris šiuo metu spausdinamas "Draugo" spaustuvių ir kurį leidžia Lietuviškos knygos klubas.

Koncertinėje vakaro dalyje dainuos viešnia iš Bostono — solistė Daiva Mongirdaitė, tąją dieną muzikos ir literatūros bičiuliams pateikdama visai šviežią dainų ir arijų rečitalį. Vakaro naujiena bus taipgi interview premijuoto romano ir šiaip mūsų literatūros temomis. Pašnekesį moderuos "Draugo" redaktorius kun. J. Prunskis, o jame dalyvaus pats laureatas Aloyzas Baronas ir konkurso komisijos nariai J. Vaičiūnienė, I. Motekaitienė, D. Kučėnienė, Č. Grincevičius ir K. Bradūnas.

● Didelė lietuvių liaudies meno paroda. Kalifornijos universiteto (UCLA) europinės archeologijos profesorės dr. Marijos Gimbutienės pastangomis UCLA Muziejus ir Etninio Meno laboratorijos paruošė didelę lietuvių liaudies meno parodą, universiteto lankytojiams ir visuomenei, išstatant arti 150 įvairių lietuvių liaudies skulptūrų, kryžių, audinių, papuošalų bei drožinių eksponatų. Ta proga išleidžiamas platus katalogas su dr. M. Gimbutienės įvadiniais paaiškinimais ir amerikietės studentės Victorijos Feldon eksponatų aprašymais.

Parodos atidarymas įvyksta lapkričio 20 d., 8–10 val. vak. (sekmadienį). Visuomenės galės parodą lankyti nuo š. m. lapkričio 21 d. ligi 1967 m. sausio 15 d., savaitės dienomis 12–5 val. popiet, sekmadieniais 1–5 val. popiet.

Paroda vyksta UCLA Architektūros rūmų Etninio Meno galerijų patalpose — UCLA Ethnographic Art Galleries, 405 Hilgard Ave., Los Angeles, Calif.

Pietinės Kalifornijos lietuviams yra puiki proga aplankyti šią parodą, kuriai tiek dėmesio paskyrė šį įžymų Amerikos aukštojo mokslo institucija.

● Vilniuje ir Kaune lankėsi estų teatras iš Rakvere (netoli nuo Tallino). Vaidino Brechto "Geras žmogus ir Sezuanas", estų klasikės Lidijos Koidulos komediją "Šimtas pūrų rupios druskos" ir lietuvių autorės R. Mikalaukaitės pjesę "Sužadėtinė" (E.)

● M. K. Čiurlionio monografijai leisti komitetas pasiskirstė pareigomis. Kaip jau buvo spaudoje minėta, Chicagoje yra suorganizavęs komitetas Čiurlionio monografijai anglų kalba išleisti. Tikimasi susitarti su viena kuria pasaulinio garso panašių knygų leidykla. Monografijos žodinis tekstas yra užsakytas parašyti dideliame lietuvių draugui, estų poetui ir žinomam meno pasaulyje kritikui Aleksui Rannitui. Visų tokių ir panašių monografijos paruošos darbų akivaizdoje, monografijai leisti komitetas pastarajame savo posėdyje jau pasiskirstė pareigomis šitaip: pirmininkas — Pranas Čepėnas, vicepirmininkas — Eugenijus Vilkas, išdėtininkas — Jonas Jukūnas, sekretorius — Povilas Gaučys, paruošos ir leidinio darbų moderatorius — Kazys Varnelis ir narys — Kazys Bradūnas.

● "Palik ašaras Maskvoje" vokiečių kalba. Pagal Barbaros Armonienės atsiminimus iš jos pergyvenimų Lietuvą rusams okupuojant ir 20 metų kančių Sibire inž. A. Nasvyčio parašytoji knyga šiuo metu yra išleista ir vokiečių Ehrenwirth leidyklos Miunchene. Knygos viršelyje skaitome: Barbara Armonas - A. L. Nasvytis "Lass die Traenen in Moskau" 1939—1960 Meine 20 Jahre in Russland. Prisimintina, kad knyga, be lietuvių kalbos, jau yra išėjusi ir pasiekusi didelių tiražų anglų, ispanų ir portugalų kalbomis. Šiuo metu knyga yra susidomėję italų ir olandų leidyklos, o taipgi ir ruošiamasi išleisti 2 indų kalbomis: marathi ir gujarati.

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniai ir sekmadieniai nuo 8.30 iki 9.30 val. ryto. Vakaraus pirmadienis 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IS WOPA 1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Telef. HEMlock 4-2413
7159 South Maplewood Avenue
Chicago, Illinois 60629

~~~~~  
Apsimoka skelbtis DRAUGES jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbimų kainos visiemis prielamos  
~~~~~

PARDAVIMUI

GARBAGE DRUMS

WITH COVERS & HANDLES

30 and 50 gal. — Free Delivery

5622 S. Racine 434-1113

● "Lietuvių foto archyvas". Algimanto Kežio, SJ, rūpesčiu įkurtas Chicagoje, jau renka istorinės vertės fotografijas, jas perfotografuoja ir negatyvus laiko atečiai. Jau yra surinkta apie 500 negatyvų, kurie vaizduoja ne tik čionykštę Amerikos lietuvių veiklą, bet ir Pietų Amerikos, Europos ir net okupuotos Lietuvos. Čia dedama rašytojos Žemaitės ir kalbininko Jono Jablonskio fotografija taipgi buvo gauta iš Žemaitės sūnaus Žymanto ir archyvo iš šoninis perfotografuota. Neseniai p. Oželenis paskolino archyvui savo nepriklausomos Lietuvos vaizdų albumus, leisdamas pagaminti vertingėsiu fotografijų negatyvus archyvui. Lietuvių foto archyvas yra globojamas lietuvių tėvų jėzuitų, kun. Algimantui Keziui, SJ, jį prižiūrint. Medžiagą siūsti tokiu adresu: "Lietuvių foto archyvas", 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636. U.S.A.

● Dr. Alberto Geručio studija "Gedanken zur sowjetischen Russifizierungspolitik" (Mintys apie sovietinę rusifikacijos politiką Pabaltijy), paskelbta "Acta Baltica" metraštyje, atspausdinta ir atskirai (35 psl vokiečių kalba). Studijos turinyje dėtos šios temos: Pabaltijo užėmimas, kaip neišprovokuoto sovietinio užpuolimo padarinys; baltai, kaip Vakarų kultūros tautos; Baltijos valstybės, kaip Sovietų Sąjungos respublikos; priemonės prieš žemės nuosavybę ir religiją; Sovietų Sąjunga kaip daugiatautė valstybė; rusifikacija per mokyklas; piktinaudžavimas teatru ir kitomis kultūrinio gyvenimo išraiškos formomis; rusų ir kitų svetimauciu užplūdimas Pabaltijy; nerusų tautų tautinė diskriminacija; pasipriešinimas prieš nutautinimą ir ūkinį išnaudojimą. "Acta Baltica" leidžia Institutum Balticum, Haus der Begegnung, Koenigstein in Taunus, W. Germany. (E.)

● Kodėl vietoj "Žalgirio" atsirado "Du kalavijai"? Vilniškės "Tiesos" redaktoriai skuba pasiaiškinti, kad Klovos "Žalgirio" operos staigiam pavidinimo pakeitimo "Dviem kalavijais" nesą jokios politikos. Tai, esą, ne naujiena, nes ir Žalakevičiaus filmas pirma manytas pavadinti "Lokiais", paskui "Te-

roru", kol, pagaliau, sustoties pavadinimu "Niekas nenorėjo mirti".

Kaip tik šiuo pasiaiškinimu "Tiesa" ir sunkia iš to (nepaaiškinto) pakeitimo "politiką": prikiša, kad "užsieniuse" kažkas prasimanęs, kad "Žalgirio" pavadinimas buvęs uždraustas. Taip pasidarė proga "nusišypsoti" ir tą "užsienį" pavadinti melagiais... patys pameluodami.

Pameluoti po "Tiesos" iškaba patogiu, nes, nuo kitų slėpdami užsienio lietuvių spaudą, visada gali apie ją prasimanyti, kas tik į galvą ateina. "Užsienis" iš tikrųjų nemanė, kad "Žalgirio" vardas Lietuvoje uždraustas minėti (kadangi gerai žino, kur ir kaip jis minimas), bet spėliojo, kad operos vardas staiga pakeistas, gal būtų, dėl to, kad rusiškai šiuo atveju verstis jis nepatogus. Mat, Žalgiris (ta vieta, kur buvo mūšis su kryžiuočiais) rusiškai vadinamas neišverstu vokišku vardu — Griunvald. Žalgiris rusams nesuprantamas, o vokišku vardu naudo-

tis šiuo atveju tikrai nepatogu. O kad Vilniuje dabar svarburi turėti visiems dalykams rusiškų vardus, tai niekam nėra paslaptis. Ši "politika" sukurta ne tuose "užsieniuse", kuriuos "Tiesa" stengiasi įskusti savo skaitytojams. (E.)

● Henrikas Juškevičius, jaunas (31 metų) Vilniaus radijo ir televizijos centro vyriausias inžinierius, pakviestas Tarptautinės ("kominterinės") radijo ir televizijos organizacijos technikos centro direktorium Prahosje. Tai nutarta po neseniai Vilniuje įvykusios tos organizacijos vadovų konferencijos. Tas centras tvarko ir televizijos perdavimus iš Vakarų ir "socialistinio bloko" kraštus. (E.)

● Skulptorės Elenos Kepalaitės darbų paroda rengiama gruodžio 3 savaitgalį Maspetho (N. Y.) lietuvių parapijos salėje. Parodoje išstatoma apie 30 skulptūrų ir per 40 piešinių. Dailininkės parodą globoja Lietuvių katalikių moterų sąjungos 29 kuopa.

Restoranas Neringa

LIETUVIŠKI IR AMERIKONISKI VALGIAI

2632 West 71st St.,
Telef. — 778-9359

Atdara kasdien nuo 6:30 val. ryto iki 8 v. v. Sekm. nuo 9v.r. iki 8 v.v.
sav. Teresė Karvelaitienė — T. J. Aguilar

Taupykite

MES MOKAME

5%

ANT BONŲ SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi \$10,000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

JEI JŲS NORITE SIŪSTI SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR

NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ISTAIGA

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro, Seštadieniai ir sekmadieniai nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MOSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CL 7-6820
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	RE 2-7376
FARMINGDALE, N. Y.	FREEMAN ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1025 KENILWORTH AVENUE	HU 6-2618
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMP AU AVENUE	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	HE 5-6308
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1025 KENILWORTH AVENUE	PR 1-0090
HAUTFRANK MICH.	11339 JOS CAMP AU AVENUE	TO 9-3960
SO. BOSTON, MASS.	396 W. BROADWAY	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY	1152 DEUTZ AVENUE	EX 2-0304
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVE.	381-5997

● Naujas Vilniaus Jaunimo teatras spalio 13 d. išleido scenon "pasaką mažiems ir dideliems", vardu "Du maži žmogukai dideliame mieste". Autoriai — M. Sluckis ir V. Mičiūnas. Dainų tekstai J. Vaičiūnaitės. Muzika B. Gorbulskio, dekoracijos J. Ivanovo, režisierė A. Ragauskaitė, šokių vadovas Č. Zebraszkas.

● Televizijos stotys katalikiškos mokykloms. Kardinolo Spellmano iniciatyva New Yorko arkivyskupijos iš Pasaulinės parodos įsigyta spalvotos televizijos stotis, šiomis dienomis galutinai įrengta ir pradėjo savo veiklą su šiuo mokslo metų pradžia. Ji skirta išimtinai katalikų privačioms mokykloms, kurioms, sujungtos vidinių tinklu, perduodama mokslo ir auklėjimo programa. Ši televizijos stotis aptarnaus 340 pradžios mokyklų ir daugiau kaip šimtą vidurinių bei aukštųjų institutų, kuriuose mokosi 250,000 moksleivių. Be New Yorko tokias savas televizijos stotis mokyklų reikalingas turi dar keturios Amerikos arkivyskupijos: Detroito, Los Angeles, Miami ir Brooklyno.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

4605-07 South Hermitage Avenue Tel. YArds 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telef. LA 3-0440 ir LA 3-9852

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvų, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų

2443 West 63rd STREET
Telef. PROspect 8 - 0833 PROspect 8 - 0834

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEdarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-8401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE, CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

GEDRA – DAIVA – ALOYZAS

Ateitininkų Giedros draugovės skirtoji tūkstantinė už stipraus charakterio lietuvių moters romaną buvo mūsų literatūros dirvožemį stipriai noragu, kūrė išvertė net aštuoneta romanų, praturtinančių mūsų literatūrą ir skaicium ir kokybe, jei tik jie visi bus atspausdinti. Giedros draugovė Chicagoje pasižymi nuostabi organizuotumu ne vien savo narių kasmetinio kalendoriaus darbotvarkėje — eilinių susirinkimų, bet ir labdaros bei kultūros baltuos: paskaitomis, švenčių minėjimais, rekolekcijomis, koncertais bei parodų rengimais ir p. Neseniai parengimo pelno tūkstantinę praturtinusios mūsų milijoninį fondą, dabargi kita tūkstantinė paskatino rašytojus kurti. Šią prasmingą veiklą Giedra yra prašokus net pačią ateitininkų organizaciją, kurios medžio ji yra viena gyvybingiausių šakų.

Kaip jau buvo anksčiau minėta "Drauge", iš aštuonių Giedros išauktų romanų konkursu komisijai pripažinus tinkamiausiu "Trečiąją moterį", romano autorius — Aloyzas Baronas bus apdovanotas Giedros tūkstantine. Autoriui pagerbti Giedra rengia š. m. lapkričio 27 d. Jaunimo centre neeilinį literatūros — dainos koncertą, kurį atliks mūsų laimingasis ir žinomas premijos laureatas — Aloyzas ir dinamiškoji solistė, viešnia iš Bostono — Daiva Mongirdaitė. Prieš kelerius metus Daiva tik debiutavo Chicagoje "Drauge" koncerte, bet šį pavasarį ji laimėjo Chicago

lietuvių simpatijas, puikiai dainuodama ir vaidindama pagrindinę rolę "Traviatoj", bei lietuvių televizijoje. Daiva yra išskirtinai reto balso ir vaidybinių gabumų menininkė, kuri nuo kūdikystės dienų mylėjo dainą ir su atsidavimu siekė jos atlikimo mtno. Pripažinta amerikiečių paremta nuolatinėmis jų premijomis. Ji 1960 m. baigė Bostone muzikos ir dramos kolegiją bakalauro laipsniu. Tada jos dainavimą Bostono amerikiečių spauda vertino "Excellent voice shown by soprano", "Daiva Mongirdaitė is very fine singer", "An Exciting artistic personality" ir p. Gi lietuviškoji Amerikos visuomenė Daivos dainos menu dažnai grožisi, nes ji mielai vyksta kviečiama į įvairiausias lietuvių kolonijas dainuoti — nuo Bostono lig Los Angeles, Kanados ir Chicago. Čia ji ir vėl dainuos Giedros kviečiama, čekiečių pamilta ir laukiamą, romano premijos įteikimo proga, naują dainą bei arių pynę, kuriai akompanuos čekietė, talentingoji muzikė — vargonininkė — Marija Mondeikaitė - Kutz.

Laureatas Aloyzas supažindins publiką su "Trečiąja moterimi", kurio žodžio menas vis labiau pageidaujamas išgirsti dažniau viešumoje ir apie kurio plunksnos darbus jau skaitėme ne vien "Drauge" bet ir didžiajame vietos dienraštyje "Chicago Tribune". Tad Giedros romano premijos įteikimo programa tikrai bus verta išskirtino visuomenės dėmesio.

Iz. M.

Dainuojanti vienuolė pasirenka pasaulietės dainininkės kelią

Visame pasaulyje išgarsėjusi "Dainuojanti vienuolė" Jeannine Deckers pasitraukė iš Belgijos vienuolyno.

Dominikonų misijos ordino vienuolynas Fichermonte, Belgijoje, patvirtino, kad ši jauna mergina prašėsi atleidiama nuo įžadų ir kad vienuolynas davė savo sutikimą.

Tokiu būdu Jeannine Deckers sugrįžta į pasauliečių gyvenimą ir žada pasiūlyti vien dainai ir muzikai. Ji yra sudariusi sutartį su Belgijos kompanija "Polygram" ir įdainavusi jau keletą originalių dainų. Jos dainos bus įdainuotos plokštelėje ir ji bus žinoma nauju pseudonimu "Luc - Dominique" arba angliškai išvertus "Luke Dominic". Ji nebebus daugiau žinoma, kaip buvusi katalikų vienuolė.

Būdama vienuolyne, Jeannine Deckers gavo diplomą iš teologijos ir difuzijos technikos. Dabar ji gyvena Louvaine, Belgijoje, ir lanko kolegiją.

Kai ji baigs ruošti naują dainų albumą, tai jos laukia vieši pasirodymai per televiziją, spaudos bei radijo pasikalbėjimai, kuriuos tvarkys Daniel Poutrain iš Polygram plokštelių kompanijos Briuselyje, Belgijoje.

Birutininkų pasitarimas prieš balių, kuris praėjo labai sėkmingai per sešadienį. Sėdi iš k. į d.: S. Statkevičienė, S. Oželienė, V. Kulikauskienė, M. Babickienė, dr. jos pirmininkė, L. Dainauskienė, S. Toliušienė, B. Gustaitienė ir M. Jautakienė. Stovi iš k. į d.: L. Stasiūnienė, S. Stasiūnienė, V. Genienė, Dainauskienė ir M. Pušneraitienė.

Nuotr. V. Noreikos

Solistė Daiva Mongirdaitė Chicago Lietuvos operos šiemet pastatytoje Verdžio "Traviatoj".

PRADĖKIME NUO SAVĖS

Rekolekcijų proga

Stebėdami dvasinį šių dienų gyvenimą, turime daug kuo nusiskusti. Ir pamatuotai. Krikščionybėje yra kažkas įvykę. Krikščionis nebeturi įtakos gyvenimui. Jo nerandi nei spaudoje, nei filmuose, nei televizijoje. Mūsų pobūviai blankūs, kartais pasigauna romėnišką stilį. Mūsų šventės tenkinasi kalbėjimais ir apkalbėjimais. Kuo katalikas savo galvojimu ir veiksmais skiriasi nuo kiekvieno eilinio ir visai netikintio? Kaltiname visus, o kalčiausi esame patys. Krikščionybės krizė — žmogaus krikščionies krizė. "Žmogau, pažink pats save!"

Šių dienų mokslas tvirtina, kad jam rūpi žmogaus asmenybės išsaugojimas. Asmenybė gi talpina prigimtį ir savąjį aš. Ši diena yra skrupulinga nepažeisti prigimties teisių. Dar daugiau. Ši diena pataikauja ir garbina prigimties klaidas, kurias pavadina natūraliomis prigimties teisėmis: pyktis, melas, pavnydas, gobšumas, žudymo alkis, pasireiškiąs įvairiomis formomis.

Kristus atėjo iškelti gerąją žmogaus prigimtį pusę — dvasinį pradą. Ydų Kristus nepateisina. "Jei tavo akis tave piktina — išlupk ją..." Tačiau žemė taip absorbuoja žmogų, kad

dvasinei pusei nebelineka laiko. Mes dirbame septynias dienas, griaužiamės septynias naktis, o meldžiamės vieną valandą savaitės per ilgai tęsiasi...

"Aš esu Tiesa, Kelias ir Gyvenimas... Aš atėjau, kad žmogus gyvenimo turėtų ir jo gausiai turėtų".

Krikščionis turi būti platus, jis negali ribotis tik savo gyvenimu ir savimi pačiu. Egoizmas mūsų maldose yra didelis pavojus nukrikščionėjimui. Reikalingas dvasinio gyvenimo spinduliavimas į aplinką. Reikia kančios ir pasiaukojimo. "Imk kryžių ir sek mane!" Kristus aiškiai pasako — imk, nelauk, kol kryžius prislėgs tave, pats jį pasiimk, nuo jo nebėk, nes jis yra tavo. Nešk tylėdamas, nemurmėdamas ir kantriai, kaip ir tavo Mokytojas.

Tai metmenys minčių, kurias pažėrė kun. J. Vaišnora dvasinio susikaupimo valandoje. Jei norime nešti šviesos ir gerio į žmonių gyvenimą, pradėkime nuo savęs. Į šį kvietimą atsiliepi 40 moterų. Pereitą savaitę jį jos atliko uždaras rekolekcijas Cenacle vienuolyne, Chicagoje, kurias pravedė kun. J. Vaišnora.

Danutė Augienė

KARŠTI BARNIAI SVEIKA VEDYBINIAME GYVENIME

Neseniai įvykusioje Amerikiečių Psichiatrų draugijos konferencijoje Miami Beach dr. Alfred K. Messer, Emory universiteto profesorius, skaitė paskaitą, kurioje pabrėžė, kad vedybiniai berniai nėra išvengiami, sprendžiant jautrias šeimos problemas.

Du asmenys, gyveną intymiai po vienu stogu, retkarčiais turi susikirsti.

Tokie nereikšmingi dalykai, kaip nerspausta per vidurį dantų pastos tūtelė, numestos bet kur nesvarios kojinės pridėtinės blyvės, niginis budžetas su laiku išsukia "sprogimą". Ar tai būtų vyras ar žmona, vienas iš jų primeta kitam netvarkingumą bei apsilėidimą. Kas pasakoma įsiskandinus, negalima visko priimti už gryną pinigą.

Dr. Messer sako, kad vyras ir žmona barnių metu turi koncentruotis į kovos bendrumą,

bet nesileisti į detales. Kai kraštai išsiklaido, tai vienu ar kitu būdu prieinama prie kovos galo. Tada vienas partnerių pasileidžia nedrasiai taikos balandėli. Kitas narys turėtų prisipažinti prie savo klaidų ir nusileisti, jei nenori pradėti kovos iš naujo.

Tačiau, jei barniai baigiasi, neperžengus nusileidimo ribos, tai tokiai porai šitai išeina tik į gerą. Taip išvedžioja dr. Messer. Bet jis perspėja tokias poras, kurios pertempia gincio ribas nes tada artėjama prie katastrofos.

Toliau dr. Messer pastebi, kad vedybos, kuriose nėra visai jokių vadų, yra užslusios ir nelanksios. Tada vedybinis gyvenimas sudaro tik priedangą palaikyti taiką ir darnumui.

— Amerikoj kiekvienam gyventojui per dieną sunaudojama 1,150 galionų vandens.

NUO PIRMOSIOS IKI TREČIOSIOS MOTERS

Pokalbis su "Giedros" literatūrinio konkurso iniciatore Elena Juknevičienė

Manau, jog ne vienai ir ne vienam bus įdomu sužinoti, kaip pavyko moterims išprovokuoti rašytojus, kad jie sukurtų specifinės temos romaną. Tos minties vedama, nuvykau pas p. Eleną Juknevičienę, ilgametę vyresniųjų giedrininkų pirminkę bei jų sielą, kurios galvoje gimė ir brendo konkurso idėja ir kurios pastangomis giedrininkės ir lietuviškoji visuomenė stovi kone premijos įteikimo išvakarėse.

— Kokios nuomonės esate apie esamusius lietuvių moters "pus mūsų literatūroje"?

— Nuolat domėdamasi savąja lietuviška literatūra, pasigendu joje stipraus lietuvių moters tipo. Vis jaučiu širdy kylantį nerimą, kad moteris mūsų literatūroje nėra pakankamai išryškinta. O lietuvių moters yra taipgi vertos savoje literatūroje užimti tinkamą vietą. Tačiau lietuvių literatūros puslapiuose ne vienu atveju pristatyta kaip tuščia, išlepusi, išsisėmusi, palūžusi. Su labai mažomis išimtimis, kurios paskelbtos bendroje tendencijoje, lietuvių moteris savo tautos literatūroje nemato tikrojo savo portreto. Jam dar nebuvo lemta sužibėti visu ryškumu dailiosios prozos puslapiuose.

— Kokią lietuvių moterį norėtumėte matyti mūsų literatūroje?

— Esu realistė ir suprantu, kad pateisinami yra visi realūs tipai, tačiau pasigendu ir teigiamo tvirto būdo protagonistų, pasiaukojančių, kovojančių, net ir mirstančių už savo ar už laisvos tautos idėją. Kur yra ta lietuvių moteris, patriotizmo liepsnose sudeginus savo asmeniską gyvenimą? Kur kūrėja, menininkė, doktorantė? Kodėl pro ją praeinama, jų nepastebint? O kur toji kasdieninė herojė, kuri gyvenimo stikuriuose nepaskendusi, nepalūžusi, išsaugojė savo garbės jausmą estetiškos kūrybos turta...

— Kaip kilo šio "moteriškojo" romano konkurso mintis?

— Turint galvoj, kad lietuvių rašytojų, kaip ir visų lietuvių, skola savo tautos moterims yra gana didelė, sumanyta skelbti romano konkursą, pabrėžiant, kad romano pagrindinė veikėja būtų stipraus, charakterio lietuvių moteris. Piniginė premija tai tėra tik simbolis mūsų moralinės paramos, sielvarto ir džiaugsmo, kuriais mes padėdame saviems kūrėjams žengti su laiku dvasia, kad jie sėkmingai įkoptų epochos avangardą, įsiliedami į pasaulinio masto literatūrinės sroves.

— Ar galvojate, kad konkursas buvo sėkmingas?

— Šiltas rašytojų dėmesys,

prisiunčiant (dviem atvejais) dvylika veikalų, manau, savaimė atsako į klausimą. O "Giedros" tai turėtų būti paskatas nuleisti rankų sėkmingai pradėti kultūriniam darbe.

— Ar sakytumėte, kad giedrininkės turėtų imtis iniciatyvos ir toliau šią tradiciją palaikyti?

— Taip. Pirmasis sėkmingas derlius turėtų išsukti ir grandinę sekančių, kad ateinančių kartų dukros, motinos ir literatų d'džuotųsi lietuvių literatūros moterims. Konkretiai: skelbiant konkursus galėtų būti paskelbtas, pasitinkant Lietuvos nepriklausomybės 50-tąją sukaktį 1968 metais.

Elena Juknevičienė

— Esate kadaise minėjusi, kad pasigendate enciklopedinio pobūdžio studijos apie pasižymėjusias lietuvių moteris, kaip įsivaizduojate bendrąsias bruožais tokį veikalą?

— Toks veikalas turėtų atžymėti lietuvių moterų įnašą tautos mokslinėje, politinėje, visuomeninėje bei kūrybinėje srityje. Ji liudytų lietuvių moterų taurumą, inteligenciją, kūrybingumą, pasiaukojimą, drąsą bei tvirtumą principuose. Jis būtų taip pat ir mokslinės medžiagos telkinys lietuvių tautos istorinėje charakteristikoje. "Giedrai", savo veikloje pradėjus naują kultūrinę vagą, vertėtų apie tai pagalvoti.

— Koks būtų Jūsų linkėjimas pasaulio lietuvių moterims, sutinkant premijuotąjį romaną "Trečioji moteris"?

— Gėrėdamies svetima literatūra, kartais pamirštame savąją ir pakankamai jos nevertiname. Linkiu labiau pasitikėti mūsų rašytojais.

Tuo ir baigiau pasikalbėjimą su pirmąją šios konkurso minties moterimi, laukdama praturtinti savo lentyną A. Barono premijuotu romanu "Trečioji moteris".

Dalia Kučėnienė

ETIKETAS

Ar esi atidi bei taktiška savo draugų atžvilgiu? Ar atsimeni, kada pasiūsti laiškutį ar kokį mažą raštelį?

1. Draugams, kurie serga?
2. Kuriam nors pažįstamui, gavusiam paaukštinimą darbe?
3. Seniems draugams, švenčiantiems vedybų sukaktį?
4. Seimininkei, kuri pakvietė Jus į ypatingai malonų pobūvį?
5. Jaunajai, kurios vestuvės buvo viešai paskelbtos?
6. Pažįstamam, išrinktam į

kokią aukštą valdžios vietą ar kurios organizacijos bei klubo valdybos pareigoms?

7. Jaunosios motinai, po dalyvavimo jos dukters sutuoktuvėse ar priėmimo?
8. Draugei, suruošusiai pobūvį Jūsų garbei?
9. Kaimynui ar draugui nelaimės ar mirties atvejais?
10. Komiteto pirmininkui, atlikusiam puikų darbą organizacijoje, klube ar biznyje?

Daiva Dobillienė

Studentė apibūdina Kennedžių šeimą

Gražutė Sharon Connors, 21 metų amžiaus, kuri praleido visą praeitą vasarą, padėdama visą Kennedžių šeimą Hyannis Porte, papasakojo viską savo studijų draugėms Marygrove kolegijoje, Detroitė:

"Robert Kennedy yra pats tyliausias. Sargent Shriver yra idealus vyras ir tėvas... Jackie pasižymi vandens sporte... Ethel ir Eunice turi jautrų skilvį... Caroline ir John yra nesugadinoti vaikai... Ted yra šiltai nuširdus ir geras — tai antras John F. Kennedy. Aš manau, gal būt, aš pamėgau jį labiau, nei iš visų".

Chicago Lietuvos moterų klubo madų parodos rengimo komitetas. Ponia Mildred Keech, rengimo komiteto pirmininkė, rodo komitetui vieną stalo papuošalų. Sėdi iš k. į d.: Kristina Austin, klubo pirmininkė, Juzė Daužvardienė, garbės pirmininkė, Joan Oksas, rengimo komiteto vicepirmininkė. Stovi iš k. į d.: Bronė Yanas, laimėjimų pirmininkė, Gene Krajicek, reklamos pirmininkė ir Aldona Daukuvienė, rezervacijų pirmininkė.